

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 5P/284/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7617216228
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Hiščáková
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2018:7617216228.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, sudkyňou JUDr. Denisou Hiščákovou, v právnej veci maloletého Š. D., H.. XX.XX.XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, dieťa matky Z.. P. O., H.. X.XX.XXXX, C. Z., S. XX/XX, právne zastúpená JUDr. Milanom Križalkovičom, advokátom, so sídlom Spišská Nová Ves, Hviezdoslavova 11, IČO: 31 950 817 a otca Š. D., H.. XX.X.XXXX, C. Ž. XXX, právne zastúpený JUDr. Miroslavou Slovinskou, advokátkou, so sídlom Spišská Nová Ves, Štefánikovo námestie 13, IČO: 42 319 617, v konaní o zmenu rozhodnutia o úprave práv a povinností, takto

rozhodol:

I. Z a m i e t a sa návrh otca na prerušenie konania.

II. Z v e r u j e sa maloletý Š. D., H.. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená a povinná maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

III. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletého Š. D. výživným v sume 100,- Eur mesačne, počnúc od právoplatnosti rozsudku, ktoré výživné je povinný uhrádzať k rukám matky, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred.

IV. Z a k a z u j e sa styk otca s maloletým Š. D..

V. Tým sa m e n í rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 15P/62/2015-35 zo dňa 5.6.2015.

VI. O nároku na znalečné a náhrade týchto trov bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Matka maloletého Š. D. sa návrhom zo dňa 10.10.2017 doručeným tunajšiemu súdu 13.10.2017 domáhala zmeny rozhodnutia Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 15P/62/2015 tak, aby bol maloletý zverený do jej výlučnej osobnej starostlivosti. V návrhu matka uviedla, že s otcom dieťaťa naďalej nežijú v spoločnej domácnosti. Otec porušuje súdne rozhodnutie o zverení maloletého do striedavej starostlivosti oboch rodičov, styk so synom jej neumožňuje. Otec syna ovplyvňuje, zakazuje mu, aby k nej chodil, vyhýba sa jej, blokuje alebo nedvíha telefón a ak ho aj dvihne, tak uráža ju aj jej rodinu. Syna poriadne nevidela od leta 2017. Dňa 27.9.2017 išla pre syna do Ž., videla ho hrať sa na dvore, rozprávali sa iba cez plot, bránka bola zamknutá. Syn bol doma iba s babkou, ktorá jej bránku napriek naliehaniu neotvorila. So synom sa tak rozprávala a stískala iba cez bráničku. Syn jej vravel, že sa má s otcom udobriť, že budú obidvaja chodiť ku nej a že otec ju už nebude biť. Na ďalší deň prišla k synovi opäť a opäť sa rozprávali iba cez bránku. Rovnako aj na tretí deň išla za synom, na verande ju už čakala jeho babka, ktorá vravela, že syn išiel so synom do nemocnice do E.. Keď volala otcovi maloletého, ten jej telefón nedvíhal. Toto aj veľa iných vecí urobil z vypočítavosti. Otec maloletého

pracuje ako sprievodca vlakov, má nestálu pracovnú dobu a keď ho otec nemôže dať do škôlky alebo má nočnú zmenu, ostáva syn iba s babkou, ktorá má zdravotné problémy. Jej vzťah s otcom dieťaťa bol vždy zlý, resp. nebol ideálny, časté boli nadávky, ohováranie, ponižovanie jej aj celej rodiny, ako aj agresia a v neposlednom rade aj bitky. Telefonoval jej aj 50 krát za deň, kontroloval ju, chorobne žiaril, odohnal jej všetky kamarátky, nikto mu nebol dobrý. Nechce s ním byť už viac vo vzťahu, ani sa s ním stretávať a preto využíva ich syna ako prostriedok. Syn zažíva silnú psychickú nestabilitu.

2. K návrhu matka pripojila ako listinné dôkazy:

- rodný list maloletého Š., v ktorom sú ako rodičia uvedený navrhovateľka a Š. D., H.. XX.X.XXXX,
- originál rozhodnutia tunajšieho súdu č. k. 15P/62/2015-35 zo dňa 5.6.2015, právoplatného dňom 17.6.2015, ktorým bola schválená dohoda rodičov maloletého Š. o výkone ich rodičovských práv a povinností, na základe ktorej bol maloletý zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorí sú oprávnení a povinní zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého v týždňových intervaloch s tým, že otec si vyzdvihne dieťa každý párný týždeň v nedeľu o 18.00 hod. pred bydliskom matky a vráti ho matke nasledujúcu nedeľu o 18.00 hod. pred bydliskom matky. Každý z rodičov je oprávnený maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Výživné určené nebolo. Matka bude poberať prídavok na dieťa a otec daňový bonus,
- úradný záznam zo dňa 5.4.2013 spísaný na referáte sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, pracovisko O., z ktorého vyplýva, že rodičia maloletého žili v spoločnej domácnosti od decembra 2011 do júna 2012, ich vzájomný vzťah je narušený, majú problémy v komunikácii a nevedia sa dohodnúť na úprave práv a povinností. Rodičom bola navrhnutá návšteva psychológa.

3. Na zastupovanie maloletého Š. v konaní mu súd ustanovil kolízneho opatrovníka, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, ktorého požiadal o prešetrenie pomerov v rodine maloletého.

4. Otec maloletého sa k návrhu matky vyjadril písomne dňa 1.12.2017. Otec nesúhlasil s návrhom a žiadal, aby bol syn zverený do jeho osobnej starostlivosti. Uviedol, že ich vzťah s matkou dieťaťa bol od začiatku dobrý, chodili stále všade spolu. Po čase sa do všetkého začal starať jej otec, zakázal sa jej vydávať a tak to všetko začalo. Upozornil súd, že matka napadla aj vlastnú dcéru G., o čom je aj policajná správa a tiež napadla aj jeho mamu Z. L., o čom je tiež správa. V septembri po príchode od mamy došiel syn s rozbitou hlavou, o čom predložil fotografiu. Synovi vybavil logopedičku, keďže zle vyslovuje niektoré písmená. Matka nemala o syna záujem od narodenia. Na sociálnej sieti hľadala pre syna opatrovateľku. Tohto roku v lete bola na dovolenke bez neho, aj bez svojej dcéry. Asi mesiac a pol máva zo škôlky telefonáty, že syn je plačlivý a preháňa ho. V škôlke mu povedali, že je to od vyzdvihnutia syna zo škôlky matkou, z ktorej mal strach. Otec poukázal na nedostatky v starostlivosti matky aj o jej dcéru G. O. aj na to, že matkin otec je alkoholik. Celé leto nejavila o syna záujem, netelefonovala mu. On ako prvý upovedomil sociálku o nezáujme matky. U neho syn zažíva silnú psychickú stabilitu, z matky máva strach.

5. Otec k vyjadreniu pripojil ako listinné dôkazy:

- potvrdenie logopéda zo dňa 30.11.2017 o tom, že otec sa pravidelne zúčastňuje logopedických terapií s maloletým synom s výnimkou mesiacov september a október, kedy bol logopéd práceneschopný,
- oznámenie OO PZ O. zo dňa 22.4.2013 o predložení oznámenia Z. L. (matky otca mal.) zo dňa 3.4.2013 o fyzickom napadnutí jej osoby zo strany P. O. (matky mal.) na prejednanie príslušnému Obvodnému úradu Spišská Nová Ves,
- potvrdenie MUDr. Z. S. zo dňa 29.11.2017 o tom, že otec sa o dieťa stará primerane, rešpektuje pokyny a odporúčania lekára, psychický a zdravotný stav dieťaťa je primeraný veku,
- potvrdenie základnej školy s materskou školou Z. (dátum neuvedený), podľa ktorej je maloletý Š. od septembra v porovnaní s minulým školským rokom veľmi citlivý, smutný a plačlivý. Najčastejšie ho vodi do školy otec. V priebehu dňa sa učiteľiek pýta kto pre neho príde a poteší ho, ak pre neho príde otec.
- fotografiu (detail na časť hlavy mal. Š. s ranou) s popisom „22.8.2017 žehlička“.

6. Matka maloletého mailovým podaním zo dňa 7.11.2017 oznámila, že so synom nie je naďalej v kontakte, otec marí súdne rozhodnutie o striedavej starostlivosti a od podania návrhu videla syna iba dvakrát. Z pozorovania syna vidí silný vplyv otca. Syn už nehovorí „mám rád aj teba aj ocka“ a rázne vysloví, že ju nemá rád, že s ním nechce byť, že ho nezaujímá. Nepozrie sa jej do očí, na otázky lásky a náklonnosti sa jej vyhýba. Je nepokojný. Otcov vplyv na syna je taký silný, že syn sa neustále, keď je

pri nej, pýta, kedy pôjde k otcovi. So synom mala vždy dobrý vzťah, chce pre neho pokojné a šťastné detstvo a chce byť súčasťou jeho života. Telefonuje mu každý deň, ak telefón dvihne, vraví „zruš, zruš“ a na otázky odpovedá stroho. Synovi vravela o halloweenskej party, na ktorú sa tešil, súhlasil s ňou, ale samozrejme na ňu neprišiel, vravel, že ho to nezaujíma, že oco urobil doma lepšiu party ako ona. Otec maloletého robí všetko pre to, aby jej ublížil, nevedomuje si však, že ubližuje predovšetkým synovi, ktorý sa musí rozhodovať medzi dvoma rodičmi. Otec rozhodol za syna. Syn nebol od 8.9.2017 u logopéda. Otec zdravotnú stránku syna zanedbáva.

7. Zo správy kolízneho opatrovníka vypracovanej dňa 30.11.2017 vyplynulo, že rodičia maloletého dieťaťa nežijú v spoločnej domácnosti. Matka žije v Margecanoch v rodinnom dome, kde sú vytvorené vhodné sociálne pomery pre všestranný rast a vývin maloletých detí. Matka má v svojej starostlivosti dcéru G. O., H..XX.XX.XXXX, ktorá pochádza z jej predchádzajúceho manželstva. G. je žiačkou 9. ročníka, ktorý navštevuje v Základnej škole Z.. V dome s nimi žije aj starý otec matky, A. O., ktorý je starobným dôchodcom. Matka je zamestnaná na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, pracovisko O. - pracovník aktivačného centra. Otec dieťaťa býva v rodinnom dome v Ž. Č.. XXX. Žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou, Z. L., H..XX.XX.XXXX, ktorá je starobná dôchodkyňa. Otec pracuje ako vlakvedúci na ZSSK a.s. Košice, Železničná stanica Z.. Pracuje v turnusovej zmene, aj na nočných službách. V mesiaci september 2017 im otec maloletého najprv telefonicky a následne aj osobne oznámil, že majú problémy s matkou dieťaťa a striedavá starostlivosť nefunguje v zmysle rozsudku. Následne sa dostavila aj matka dieťaťa, ktorá potvrdila dané skutočnosti a žiadala o pomoc, nakoľko nie je v styku so svojim synom. Uvádzala, že otec jej bráni byť s dieťaťom. Otec dané skutočnosti popiera a uvádza, že dieťa odmieta ísť k mame, lebo sa o neho nestará. Situáciu v rodine riešili opakovanými pohovormi s rodičmi, vplývali na nich, aby zvažili danú skutočnosť, nakoľko dieťa je v útlom veku a potrebuje oboch rodičov. Š. veľmi citlivo reaguje na danú skutočnosť. Nakoľko konflikt medzi rodičmi sa nestabilizoval, odporúčali rodičom využiť odborné služby psychológa. Boli urobené 2 individuálne konzultácie, jedna s matkou a druhá s otcom. V závere správy z poradensko-psychologického procesu je uvedené, že psychologičke sa nepodarilo zmotivovať otca k párovej rodičovskej konzultácii a nebolo možné vykonať konfrontácie oboch rodičov. Možnosti a spôsob komunikácie na zlepšenie ich spolupráce boli prebraté s každým zvlášť. Nie je vhodné vylúčiť matku zo života dieťaťa, o čo sa snaží otec a nevedomuje si dané skutočnosti. Je presvedčený, že koná najlepšie v prospech svojho syna. Otec sa vyjadril, že so Š. im je spolu dobre, majú pokoj. Otec dané skutočnosti rozpráva aj pred synom, ktorý je zo všetkého zmätený, plačlivý, bojazlivý, cíti neistotu, strach a v súčasnej dobe mamu odmieta. Otec viní matku za to, že trávila letnú dovolenku pri mori bez svojich detí a od tejto doby sa vyústili aj konflikty medzi rodičmi. Kolízny opatrovník má za to, že otec používa syna ako zbraň proti matke, čo je v neprospech maloletého Š..

8. Na prejednanie vecí súd nariadil prvé pojednávanie na 4.12.2017, na ktoré predvolal rodičov, kolízneho opatrovníka a otcovi uložil zabezpečiť aj účasť syna za účelom zistenia jeho názoru.

8.1. Matka na pojednávaní uviedla, že síce v návrhu žiada zveriť syna do svojej osobnej starostlivosti, ale v podstate jej ide o to aby sa realizovala striedavá starostlivosť tak ako je určená súdom. Po rozhodnutí súdu táto fungovala, dieťa si striedali približne v týždňových intervaloch, ktoré prispôbili pracovným povinnostiam otca. Medzitým s otcom dieťaťa fungovali ako partneri, a to do augusta 2017. Spoločnú domácnosť však nikdy nevedli. Od augusta 2017 jej otec syna prestal dávať, povedal, že ostáva uňho a potom hovoril, že ku nej nechce ísť. Za celý čas od augusta mala syna 4x, z toho raz na noc a ostatné razy iba na zopár hodín. Syn je už teraz otcom ovplyvnený, vidí to aj to cíti. Syn povie, že ku nej nechce ísť, vyhýba sa pohľadu do očí. Nič zlé vo vzťahu k synovi však neurobila. Nepáči sa jej, že ho otec takto ovplyvňuje. Dieťa má mať oboch rodičov. Aj zo škôlky má informácie, že syn je nepokojný, plačlivý a smutný.

8.2. Otec na pojednávaní potvrdil, že s matkou do augusta 2017 žili viac menej spolu, avšak každý v inej domácnosti. On k nej chodieval keď mala syna a tiež k nej chodieval aj so synom keď ho mal on. Chlapec nechce ku mame chodiť, vravel mu, že sa jej bojí, ale dôvod nepovedal. Naposledy mala matka syna asi pred mesiacom v noci z piatka na sobotu. Podľa neho matka o syna nejaví záujem. Na dovolenke bola bez detí. Syn mu povedal, že ho buchla žehličkou po hlave, o čom predložil fotografiu z 22.8.2017. Žiadal zveriť syna do svojej starostlivosti.

8.3. Z komunikácie súdu s rodičmi na pojednávaní jednoznačne vyplynulo, že ich vzájomná komunikácia zlyháva. Rodičia sa zhodli v tom, že zmena v správaní dieťaťa nastala potom, čo rodičia prestali fungovať ako partneri v lete 2017.

8.4. Maloletý Š. sa v pohovore na pojednávaní (v neprítomnosti rodičov) vyjadril, že sa s mamou nechce stretávať, že táto ho neľúbi. Nechce s ňou byť preto, lebo ho raz ťahala za vlasy (keď chcel pozeráť Hornú Dolnú) a raz ho napadla žehličkou. Z pohovoru s maloletým súd nadobudol dojem o negatívnom ovplyvňovaní dieťaťa otcom vo vzťahu k matke. Súd nezistil žiaden dôvod, pre ktorý by dieťa matku odmietalo odôvodnene.

8.5. Matka priznala, že skutočne raz syna potiahla za vlasy a poprela, že by ho žehličkou udrela úmyselne, išlo o nehodu.

8.6. Kolízny opatrovník odporučil riešiť situáciu so psychológom, aj vzhľadom na predloženú správu zo sociálneho zisťovania.

9. Z odpovede na lustráciu v Registri priestupkov vyplynulo, že priestupkové konanie proti matke pre priestupok proti občianskemu spolunažívaniu, ku ktorému malo dôjsť dňa 2.4.2013 v rodinnom dome v obci Ž. Č.. XXX, ktorým mala spôsobiť drobné ublíženie na zdraví Z. L. (matke otca maloletého) a nadávať jej, bolo zastavené. Iný záznam v registri priestupkov matka nemá.

10. Vzhľadom na výsledky pojednávania vykonaného dňa 4.12.2017 súd v jeho závere nariadil neodkladné opatrenie (uznesenie č. k. 5P/284/2017-31 zo dňa 4.12.2017, právoplatné 22.12.2017), ktorým rodičom maloletého uložil povinnosť podrobiť sa poradenstvu na referáte poradenskopsychologických služieb príslušného úradu práce za účelom zlepšenia ich komunikácie a obnovenia dôvery maloletého vo vzťahu k matke.

11. Zo správy psychológa referátu poradenskopsychologických služieb úradu práce PhDr. L. Z. zo dňa 6.4.2018 vyplýva, že obaja rodičia boli informovaní o celi nariadeného opatrenia a nutnosti dobrého vzťahu dieťaťa s oboma rodičmi pre zdravý vývin a šťastný život ich syna. Z priebehu procesu psychológ usudzuje, že matka bola pre spoluprácu na celi motivovaná. Otec bol motivovaný len formálne (rešpektoval rozhodnutie súdu tým, že sa dostavil, priviedol syna a podobne), no vyjadril sa, že nie je ochotný spolupracovať s matkou dieťaťa na zlepšení ich vzájomnej komunikácie pre svoj negatívny postoj k nej. Otec viní matku zo vzniknutej rodinnej situácie a nechce syna v správaní k nej pozitívne ovplyvňovať, aby sa kontakt s ňou zlepšil. Tento svoj postoj otvorene prejavoval aj pred synom, ktorý ho prevzal a prejavil sa uňho v otvorenom odmietaní matky (syndróm odmietaného rodiča). Ak bol otec pri takomto správaní syna prítomný, nijako proti tomu nezakročil, resp. reagoval oceňujúco, v čom psychológ vidí riziko posilňovania takéhoto správania aj do budúcnosti. Bolo zistené, že dieťa spor rodičov mimoriadne preťažuje a aby ho zvládlo, odmieta rodiča, s ktorým nežije a pridáva sa na stranu druhého rodiča, čím ale stráca dôležitú časť svojej identity, čo má dopad na jeho aktuálne prežívanie a bude mať negatívny dopad aj na jeho ďalší vývin, pokiaľ sa vzájomný postoj rodičov a ich prejavy nezmenia. Prípady ďalej nevedú a rodičom bola ponúknutá možnosť ďalších individuálnych konzultácií.

12. Z úradného záznamu súdu spísaného dňa 9.4.2018 vyplynulo, že psychologička PhDr. Z. vníma ovplyvnenie dieťaťa otcom vo vzťahu k matke ako silné.

13. Na pojednávaní súdu konanom dňa 22.5.2018 (druhom v poradí) matka prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu navrhla otcovi v záujme dieťaťa rodičovskú dohodu, podľa ktorej by maloletý ostal naďalej v striedavej starostlivosti rodičov, avšak v mesačných intervaloch striedania. Poukázala na správu psychológa o negatívnom ovplyvňovaní dieťaťa zo strany otca smerom k nej. Prvoradý musí byť záujem dieťaťa, ktoré má svoje práva, medzi nimi aj právo na zdravý a obojstranný výchovný vplyv oboch rodičov. V prípade, že otec nie je ochotný zmeniť svoj postoj, navrhla vykonať znalecké dokazovanie na preukázanie príčiny odmietavého postoja dieťaťa.

13.1. Otec s navrhnutou dohodou nesúhlasil, zotrval na zverení syna do jeho výlučnej osobnej starostlivosti. Uviedol, že on čítal inú správu psychológa a psychologička mu uviedla, že dieťa je na ňom závislé a cíti sa pri ňom bezpečne. Poprel, že by syna prehováral, naopak motivuje ho, aby išlo k matke. Uviedol, že matka teraz synovi telefonuje aj 3x denne, syn keď dvihne, tak matke povie, aby mu dala pokoj, aby neotravovala.

13.2. Kolízny opatrovník sa pripojil k návrhu matky na znalecké dokazovanie na zistenie príčiny postoja dieťaťa k matke, aby súd mohol rozhodnúť v záujme dieťaťa. Poukázal na to, že matka sa snaží, jej možnosti sú však obmedzené, pretože nechce dieťaťu, ktoré vzťah s ňou teraz odmieta, ublížiť. Takáto situácia však nie je v záujme dieťaťa.

14. Z matkou predloženej SMS komunikácie a komunikácie cez VIBER medzi ňou a otcom vyplynulo, že matka sa u otca dožaduje styku so synom, žiada otca, aby synovi nebral matku, aby s ním mohla byť aspoň vtedy, keď otec nemôže, chce ho vybrať zo škôlky. Otec matke udáva, že syn sa jej bojí. Na dotaz matky, či neurobí nič pre to, aby bol syn s ňou, otec odpovedá negatívne. Keď sa matka u otca dožaduje informácie o výsledku návštevy syna u logopedičky, otec odpovedá, aby zavolala logopedičku. Otec matke udáva, že odmieta s ňou akýkoľvek kontakt, aby dala pokoj, aby neotravovala, aby cicala, že z nej „rigá“.

15. Z matkou predložených obrazových záznamov vyplynulo, že za synom bola opakovane, rozprávala sa s ním cez plot a bránku v mieste bydliska otca, pričom syn s ňou komunikoval, nebránil sa ani fyzickému kontaktu s ňou. Matka uviedla, že ide o nahrávky z obdobia mesiaca september 2017 a chce nimi poukázať na to, aký vplyv má otec na syna a ako to poznačilo vzťah jej syna k nej.

16. Súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých PhDr. L. X.X. za účelom posúdenia osobnostnej štruktúry rodičov a dieťaťa, psychologického vývinu a emotívneho prežívania dieťaťa, jeho schopnosti samostatne formulovať a vyjadriť svoj názor, vzťahu a citovej väzby dieťaťa k otcovi a k matke a v prípade narušenia pozitívnej citovej väzby dieťaťa vo vzťahu k rodičom na zistenie príčin a dĺžky trvania tohto stavu, zistenie možnosti a predpokladov pre dosiahnutie nápravy v tomto smere, na posúdenie prípadného negatívneho ovplyvnenia dieťaťa vo vzťahu k rodičom. Znalkyňa tiež uložila viesť odporúčania vo vzťahu k osobnej starostlivosti o dieťa a styk dieťaťa s rodičmi s prihliadnutím na zdravý fyzický a psychický vývoj dieťaťa.

17. Z písomného posudku znalkyne č. 52/2018 zo dňa 20.8.2018 vyplynulo, že po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu a vlastným vyšetrením maloletého Š. a jeho rodičov znalkyňa zistila, že dieťa má vybudovaný pozitívny vzťah k obojmu rodičom. Je pomerne kontaktné, rýchlo nadväzuje vzťahy. Aktuálne je dieťa citovo veľmi labilné, je zneistené situáciou, ktorá nastala. Dieťa používa vyjadrenia, ktoré nie sú typické pre dieťa v jeho veku, neadekvátne odmieta hovoriť s matkou, vyhýba sa jej dotyku, dokonca odmieta povedať jej meno. Takto sa nespráva ani dieťa, ktoré je zo strany rodiča vystavené veľmi krutému, agresívnemu správaniu (v takomto prípade dieťa za rodičom, ktorý ho odmieta, naopak ide, snaží sa upútať jeho pozornosť a neodmieta ho). Uvedené svedčí o tom, že v tomto prípade je dieťa tvrdo infikované názormi otca a tvrdo indoktrinované proti matke. Maloletý Š. nerozumie tomu čo sa deje, na jednej strane má matku rád, na druhej strane verí otcovi a nie je schopný pochopiť, prečo by mu otec klamal. To celé ho neskutočne zneisťuje, pretože to spochybňuje jeho vlastné prežívanie a musí si vybrať či veriť svojim pocitom alebo otcovi, ktorého má rád. Vedie to k výraznej úzkosti, ktorú nedokáže kompenzovať inak, než zlosťou a agresívnymi prejavmi. Keďže dieťa momentálne žije s otcom, nedokáže mu oponovať a preberá jeho koncept „boja“ proti matke. Správanie otca pôsobí na psychiku dieťaťa vyslovene deštruktívne. Pokiaľ tento stav bude pokračovať, hrozí dlhodobé emocionálne ochorenie dieťaťa, vážne poškodenie jeho schopnosti emocionálne sa viazať a dôverovať ľuďom, najmä ženám, čo v dospelosti bude mať s veľkou pravdepodobnosťou vplyv na jeho schopnosť mať zdravé vzťahy. Podľa predložených materiálov znalkyňa dospela k názoru, že k „démonizácii“ matky dochádzalo postupne, zhruba posledný rok, od rozchodu rodičov dieťaťa, najmä po tom, ako sa otec dozvedel o tajných návštevách dieťaťa matkou. U dieťaťa ide o zjavné ovplyvnenie otcom. Útoky otca voči matke sú vedomé, ale i nevedomé pôsobiace akoby podprahovo (aj preto nechápe obvinenia z toho, že proti matke dieťaťa útočí). Otec verbalizuje, že synovi nezakazuje sa s matkou stretávať, avšak jeho správanie jednoznačne svedčí pre negatívne, nenávisťné nastavenie voči matke dieťaťa. Tak vysielala synovi dvojznačnú informáciu a dieťa nedokáže identifikovať patologickú hodnotu tejto informácie a preberá to, čo je mu zrozumiteľné, a teda, že proti matke treba bojovať. Vyjadrenia dieťaťa o tom, že „vojna sa začala a musia ju vyhrať“ nie sú ničím iným než preberaním postoja otca. V tomto prípade sa striedava starostlivosť, ktorou podmienkou je schopnosť rodičov komunikovať a dohodnúť sa na starostlivosti o dieťa, nejaví ako vhodná. Z psychologického hľadiska je vhodné jednoznačne zveriť dieťa do osobnej starostlivosti matke a styk dieťaťa s otcom zakázať do doby kedy sa dieťa emocionálne pozviecha, bude si isté matkinou láskou a bude schopné odolávať otcovmu nenávisťnému postojovi voči matke. Jednorazová traumatizácia dieťaťa pri odoberaní od otca je určite menšie zlo než dlhodobá traumatizácia zo strany otca. U otca nie je pravdepodobné, že by radikálne zmenil svoje správanie. Na to by musel absolvovať dlhodobú psychoterapiu, čo pravdepodobne nebude ochotný podstúpiť, a ak áno, bol by to čisto formálny postoj, ktorý by minimálne prispel k pozitívnemu výsledku. Otec sa o dieťa dokáže materiálne postarať, emocionálne je ale menej stabilný, v prípade straty náklonnosti reaguje úzkosťou, ktorú odvádza neadekvátnym často teatrálnym spôsobom, čo pre dieťa nie je vždy zrozumiteľné. U

matky sú v popredí jednoznačne emócie, racionalita je v pozadí. Svoje emócie reguluje, má dobré sebaovládanie. Je v prevahe nad okolnosťami, nepodlieha im, jej mentálny výkon je účinný v situáciách neutrálnych, aj emocionálne napätých. Jej správanie je i napriek afektívnej labilitate čitateľné, pre dieťa zrozumiteľné. Osobnosť dieťaťa je nezrelá, detsky štruktúrovaná. Intelekt je priemerný, uvažovanie konkrétne a schopnosť abstrakcie nerozvinutá. Je impulzívny, so sklonom k zloštným prejavom. Zjavná je emociálna preťaženosť. Správanie je odbrzdené. Je zvýšene ovplyvniteľný a vo vzťahu k matke je zjavná vedomá zlosť.

18. Po predložení znaleckého posudku bolo vo veci nariadené v poradí tretie pojednávanie na 18.9.2018, na ktoré súd predvolala aj znalkyňu.

18.1. Otec sa prostredníctvom právneho zástupcu vyjadril k znaleckému posudku tak, že ho považuje za neobjektívny, nesúhlasí s jeho závermi a navrhol preto vykonať kontrolné znalecké dokazovanie. Neobjektívnosť posudku vidí v tom, že posudok ide priamo proti nemu a nesleduje záujem dieťaťa. V tejto súvislosti on absolvoval so synom ďalšie psychologické vyšetrenie, z ktorého predložil psychologickú intervenciu vypracovanú dňa 11.9.2018 klinickým psychológom doc. PhDr. Z. O.Ž., PhD. Podľa výsledkov intervencie dieťa vykazuje zjavnú citovú fixáciu na otca a jeho partnerku, vzťah k matke je málo diferencovaný s tendenciou vytesňovania, spojený s epizodicky negatívnymi zážitkami. Dieťa má záujem o zotrvanie v starostlivosti otca. Otec je motivovaný sa o dieťa starať a chrániť syna pred traumatizáciou zo zmien výchovného prostredia. Psychologicky sa vzťah dieťaťa k matke javí ako problematický, otec vyjadruje súhlas a záujem s psychoterapeutickým sprevádzaním dieťaťa a oboch rodičov, rád umožní a podporí kontakty dieťaťa s matkou. Otec plánuje osloviť matku dieťaťa a realizovať terapiu rodinných vzťahov. Vzhľadom na výsledky tejto intervencie otec považuje za potrebné sa hlbšie zaoberať možnými dopadmi akýchkoľvek zmien na psychiku a vývoj maloletého Š.. Preto navrhol vypočúť ustanovenú znalkyňu PhDr. X., ako aj PhDr. Z. O.. Otec zároveň navrhol prerušiť konania na aspoň tri mesiace za účelom realizácie odbornej asistencie pri postupnom obnovovaní vzťahu dieťaťa s matkou. Jeho návrh vo veci samej naďalej znel na zverenie dieťaťa do jeho výlučnej starostlivosti.

18.2. Matka sa prostredníctvom právneho zástupcu vyjadrila, že s prerušením pojednávania nesúhlasí, má za to, že otec tým mieni iba predĺžovať spor. Navrhla, aby súd vo veci rozhodol. S prihladením na závery znaleckého posudku navrhla zveriť syna do svojej výlučnej osobnej starostlivosti s právom dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok a zakázať otcovi dočasne styk s dieťaťom. Výživné navrhla otcovi určiť v sume 100 Eur mesačne. Zároveň s poukazom na závery znaleckého posudku matka navrhla nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým súd zverí maloletého Š. do jej osobnej starostlivosti s právom dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok, a to do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Zároveň navrhla nariadiť otcovi maloletého prispievať na jeho výživu mesačne sumou 83 Eur a zakázať styk otca s maloletým. Matka poukázala na nenávistné popudy otca vo vzťahu k nej, ktoré sú zrejmé z vyjadrení maloletého typu „Začala vojna, musíme ju vyhrať“. Je nesporné, že dieťa je pod vplyvom otca v psychicky chorobnom vývoji. Otec sa tvári ako keby neexistovalo rozhodnutie o striedavej starostlivosti, pričom ona na neho nepodala ani trestné oznámenie pre marenie výkonu úradného rozhodnutia a neurobila nič, čo by dieťa traumatizovalo. V máji 2018 bolo na súdnom pojednávaní povedané, že sa bude so synom stretávať a budú postupne obnovovať svoj vzťah. Výsledok bol však taký, že syna za obdobie letných prázdnin nevidela ani jedenkrát, hoci o to otca veľakrát žiadala. Jeho odpoveď bola stále negatívna alebo sa rôzne vyhovárал. Snahu začal otec prejavovať až po tom, čo mu bol známy znalecký posudok. Poukázala na to, že táto situácia pretrváva už rok a otec mal dostatok času, aby to riešil, ak by na tom mal skutočný záujem.

18.3. Rodičia zhodne uviedli, že po stretnutí syna s matkou dňa 27.5.2018 (stretnutie dohodnuté z podnetu súdu na druhom pojednávaní) sa matka so synom stretávala tak, že za ním chodila ku bráničke k domu otca, kde sa s ním stretávala za bránkou na ulici, pretože na pozemok vstúpiť nemôže. Otec uviedol, že matka chodila vždy z vlastnej iniciatívy, čo vopred oznámila. Počul, že syn sa s matkou rozprával. Okrem toho sa matka so synom stretla asi pred mesiacom na 20 - 30 minút v Z. D., kde otec so synom prišiel, pričom išlo tiež o stretnutie iniciované matkou. Dňa 3.9.2018 syn nastúpil do školy a matka bola prítomná v škole, kde sa zúčastnila na otvorení školského roka. Tento piatok (14.9.2018) bola matka pre syna v škole, na čom sa všetci aj so synom dohodli, doniesla ho autom k otcovi. Otec uviedol, že syn bol vtedy uplakáný, matka uviedla, že syn vzlykal, učiteľky mu dohovorili, bez kriku s ňou išiel, medzitým sa aj rozprávali a nevnímala to tak, že by z toho mal syn traumy.

18.4. Matka poukázala na skutočnosť, že otec maloletého po podaní znaleckého posudku kontaktoval jej exmanžela. Otec túto skutočnosť priznal a uviedol, že to urobil preto, lebo sa ho chcel opýtať, či vie ako mu vyrastá dcéra G., v akom prostredí, kto sa o ňu stará keď je matka na dovolenke a podobne. Matka na to prečítala text sms správ, ktoré otec maloletého poslal jej exmanželovi. Prvú správu mu

poslal ešte v roku 2013 s textom „ak by si chcel pomôcť, tak by sme mohli konečne urobiť poriadok v Z., prezvoň zavolám, aktuality sú v tvoj prospech“ s dodatkom „neide tu o ojeb, ide o budúcnosť našich detí“. Druhú správu poslal teraz 7.9.2018 s textom „vieš kto som, vieš kto urobila tebe, snažil som sa ju vychovať dobre ale bránili mi styku s tebou nikto mi nepovedal do akých poviem ťa dala tá k.... ak chceš tak ti pomôžem a ty mne ... Postavme sa proti nej“. Matka tým poukázala na skutočný záujem otca o spoluprácu s ňou ohľadne maloletého syna.

18.5. Otec na žiadosť súdu, aby konkretizoval kroky, ktoré doteraz podnikol pre zlepšenie komunikácie s matkou dieťaťa uviedol, že pri vyšetrení požiadal psychologičku O., či by k nej mohli všetci chodiť na terapiu. Termín si u nej zatiaľ nedohodol. Vo vzťahu k matke nepodnikol žiadne kroky. Vo vzťahu k synovi urobil to, že ho stále nahovára, aby sa s matkou stretával.

19. Ustanovená znalkyňa pri svojej výpovedi na pojednávaní dňa 18.9.2018 zotrvala na záveroch svojho písomného znaleckého posudku. Zo strany súdu bol výsluch znalkyne zameraný najmä na možnosť resp. nemožnosť riešenia súčasnej situácie inak, ako v posudku navrhovaným spôsobom a prípadných podmienok, za akých by iné riešenie mohlo byť realizované (vzhľadom na otcom navrhované ponechanie dieťa v jeho starostlivosti a postupné obnovovanie vzťahu matky - všetko za asistencie psychoterapeuta pri absolvovaní spoločných psychoterapeutických sedení). Súd tiež zamerl výsluch na otázky súvisiace s vhodnosťou styku otca s dieťaťom v prípade jeho odovzdania matke, a to s prihliadnutím na súčasný psychický stav dieťaťa a jeho najlepší záujem. Znalkyňa uviedla, že postoj otca (do určitej miery aj nevedomý) je hlavnou prekážkou toho, aby došlo k opätovnému nadviazaniu vzťahu dieťaťa s matkou v prípade, že by dieťa ostalo u otca. V takom prípade by bolo nadviazanie vzťahu dieťaťa s matkou možné iba vtedy, ak by otec zmenil svoj postoj, čo však považuje za nepravdepodobné. Konanie a chovanie otca má na dieťa deštruktívny vplyv a ak chceme zabrániť ďalšej emocionálnej traumatizácii dieťaťa, je potrebné tento vzťah „rozseknúť“ už teraz, akékoľvek oddaľovanie by bolo zbytočné. Stretnutia u odborníka by z hľadiska záujmu dieťaťa uvítala, avšak obáva sa, že by trvalo veľmi dlhý čas, kým by došlo k pozitívnemu výsledku (stretnutia sa zväčša uskutočňujú 1-2x mesačne a na to, aby mali efekt, bolo by potrebné ich realizovať aspoň 2x do týždňa). Napriek snahe otca takéto sedenia u odborníka podstúpiť, prekážkou k ich pozitívnemu výsledku je osobnostná štruktúra otca (spomínané aj nevedomé prejavy v jeho správaní sa). Bolo by preto ideálne, aby otec absolvoval aj individuálne sedenia, ktorých cieľom by bolo naučiť sa pracovať s jeho nevládnutým emocionálnym postojom k matke dieťaťa. Odporúča preto zo začiatku styk otca s dieťaťom zakázať, aby sa dieťa na matku adaptovalo a začalo vo vzťahu s ňou normálne fungovať. Bolo by vhodné, aby počas tohto obdobia bolo dieťa v starostlivosti detského psychológa a otec aby podstupoval individuálnu terapiu, aby po tomto období mohol opäť nadviazať vzťah otca a syna, ktorý by však fungoval už na inej úrovni, kde by nešlo o pozíciu boja proti matke. Za týchto okolností predpokladá, že by sa to všetko mohlo podariť dosiahnuť v období 3 až 4 mesiacov. Uviedla, že odovzdanie dieťaťa matke bude určite radikálnou zmenou, ktorá prinesie emocionálne výbuchy u dieťaťa, na čo musí byť matka pripravená. Priblíženie sa dieťaťa k matke bude ťažké, nakoľko dieťa je značne proti nej infikované. Prvé dni budú pre matku kruté, ale z dlhodobého hľadiska pôjde u dieťaťa o menšiu traumu ako postupné odlúčenie od matky. Momentálne je dieťa od matky separované a v prípade ďalšieho trvania tohto stavu sa dieťa dostane do situácie, že už vzťah s matkou nebude chcieť nadviazať, čo je nebezpečnejšie, pretože vzťah matky a dieťaťa je prvotná väzba, najdôležitejšia v živote dieťaťa. Momentálne je dieťa ešte v štádiu, že by bolo schopné vzťah s matkou nadviazať. Predpokladá, že dieťa by súčasný stav (bez toho, aby trvalo stratilo záujem o matku) zvládlo ešte pol roka, maximálne rok. V prípade, že by dieťa ostalo u otca a bola by snaha pracovať na obnovení vzťahu dieťaťa s matkou prostredníctvom sedení, dôležitou podmienkou úspešnosti je aj to, aby dieťa videlo, že otec sa k matke správa pekne, a to nielen slovné, ale aj v prejavoch jeho správania. Vzhľadom na vyšetrenie otca má za to, že toho nie je schopný, a ak áno, tak až po absolvovaní psychoterapií. V prípade, že by sa dieťa počas prvých mesiacov v starostlivosti u matky s otcom stretávalo, bolo by to pre neho ešte viac traumatizujúce. ňou odporúčanú radikálnu zmenu by dieťa malo zvládnuť a nemalo by to mať dôsledky v jeho schopnosti emocionálne sa viazať. Naopak, ak by došlo k zničeniu vzťahu s matkou, je veľmi pravdepodobné, že dieťa bude mať problémy v nadväzovaní blízkych vzťahov, kde by malo buď tendenciu závislosti vo vzťahu alebo by išlo o emocionálne nedostatočne nasýtené vzťahy z dôvodu, že dôvera voči blízkemu človeku by nemala reálny podklad. Pri vyšetrení matky nezistila také schopnosti, ktoré by ju ako rodiča diskvalifikovali a rovnako nezistila, že by u matky išlo o osobnosť, ktorá by nebola schopná vzťah so synom nadviazať, alebo, že by bola schopná synovi ublížiť. Vzťah oboch rodičov k dieťaťu je dobrý.

20. Po vypočutí znalkyne súd na pojednávaní dňa 18.9.2018 vyhlásil uznesenie, ktorým vyhovel návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia.

21. Matka k svojom osobným, zárobkovým a majetkovým pomerom uviedla, že je zamestnaná ako administratívny pracovník s čistým mesačným príjmom 520 Eur vrátane daňového bonusu na dcéru G.. Rodinné prídavky poberá aj na syna, daňový bonus na syna poberá otec. V spoločnej domácnosti s ňou žije aj jej dcéra G., ktorá má 15 rokov a jej starý otec, ktorý je dôchodca, dôchodok má v sume 500 Eur. Hospodária spoločne. Dom, v ktorom bývajú je v jej osobnom vlastníctve, ide o starší rodinný dom. Výdavky spojené s bývaním vrátane TV a internetu sú mesačne v sume 200 Eur. Vlastní auto rok výroby 2001. Nemá žiadne pôžičky.

22. Otec k svojom osobným, zárobkovým a majetkovým pomerom uviedol, že je zamestnaný s priemerným čistým mesačným príjmom vo výške 720 Eur. Okrem toho poberá daňový bonus na syna, ktorý mu dáva na vkladnú knižku. Žije v dome, ktorý je v jeho vlastníctve. Za energie uhrádza mesačne 47 Eur a za internet a TV 50 Eur. Nedávno bral úver na opravu domu vo výške 20.000 Eur. Dával novú strechu, zatepľoval a vymenil kuchyňu. Úver spláca v sume 380 Eur mesačne, je na osem rokov. V domácnosti žije spolu so svojou matkou a priateľkou, matka je dôchodkyňa s dôchodkom v sume 350 Eur. Priateľka je zamestnaná s príjmom 350 Eur. Priateľka deti nemá. Hospodári spolu s priateľkou. Mama mu mesačne prispieva na bývanie a stravu sumou 100 Eur. Syn je zdravý, výdavky naňho súd bežné. Syn sa stravuje sa v škole, kde má obed a olovrant, mesačný poplatok za stravu je v sume 20 Eur. Mesačný poplatok za družinu je 5 Eur. Za časopis Drobček je poplatok 8 Eur ročne. Otec má vysoký krvný tlak, berie na to lieky s mesačným doplatkom 27 Eur.

23. Otec zotrval na návrhu na vykonaní kontrolného znaleckého dokazovania, na vypočutí Doc. O.. Navrhol vypočuť aj maloletého syna na jeho názor a tiež navrhol výsluch svojej družky a sestry, ktoré by vypovedali ohľadne vzťahu syna a matky a správania sa syna po stretnutí s matkou. Matka ani kolízny opatrovník návrhy na doplnenie dokazovania nemali.

24. Návrhy otca na vykonanie dokazovania súd zamietol z dôvodu, že zistený skutočný stav vecí považoval za dostatočný pre rozhodnutie vo veci samej. Súd nezhliadol dôvod pre nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania, pretože nezistil žiadne pochybenia či nedostatky v prípade už vykonaného znaleckého dokazovania. Skutočnosť, že otec nie je spokojný so závermi už vykonaného znaleckého dokazovania bez ďalšieho nie je dôvodom pre kontrolné, prípadne pre ďalšie znalecké dokazovanie. Výsluch PhDr. O. nebol dôvodný, táto v konaní nebola ustanovená ako znalkyňa a pri vypracovaní psychologickej intervencie vychádzala iba z rozhovorov a testovania otca a maloletého bez toho, aby mala k dispozícii vyjadrenia matky, či ostatný obsah spisu. Výsluch maloletého už súd v konaní vykonal, názor maloletého nebol sporný, avšak preukázané bolo, že tento názor si dieťa vytvorilo v dôsledku ovplyvňovania zo strany otca. Z uvedeného dôvodu nepovažoval súd za potrebný a hospodárny ani výsluch sestry či priateľky otca dieťaťa.

25. Účastníci využili právo záverečnej reči, v rámci ktorej matka navrhla rozhodnúť v zmysle jej posledného návrhu, a to s prihliadnutím na závery znaleckého dokazovania vrátane výsluchu znalkyne. V súvislosti s navrhovaným zákazom styku uviedla, že ide o dočasné riešenie a v prípade konsolidácie pomerov bude otec naďalej oprávnený sa s dieťaťom stretávať. Otec uviedol, že v prípade vyhovenia návrhu matky bude dieťa vystavené vysokému napätiu a preto navrhol zveriť syna do jeho osobnej starostlivosti s oprávnením dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok, matku zaviazat' výživným v sume 100 Eur mesačne a styk matky s maloletým upraviť postupne tak, že matka bude oprávnená sa so synom stretávať každý víkend, v sobotu a nedeľu v čase od 9.00 hodiny do 18.00 hodiny. Kolízny opatrovník navrhol zveriť maloletého do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazat' prispievať na jeho výživu výživným v sume 100 Eur a otázku úpravy styku ponechal na zvážení súdu.

26. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Podľa § 162 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), o zamietnutí návrhu na prerušenie konania súd rozhodne spolu s rozhodnutím vo veci samej.

28. Otec v priebehu konania navrhol jeho prerušenie minimálne na tri mesiace, počas ktorých by sa s matkou aj synom zúčastnili odbornej asistencie za účelom postupného obnovovania vzťahu dieťaťa s matkou. Matka s prerušením konania nesúhlasila a vzhľadom na doterajší postoj otca nesúhlasila ani s ním navrhovanými terapiami. Súd nezistil existenciu zákonného dôvodu pre obligatórne prerušenie konania. Podmienkou fakultatívneho prerušenia konania je, aby to navrhli zhodne všetci účastníci konania resp. že prebieha iné konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Z uvedených dôvodov súd návrh otca na prerušenie konania zamietol, o čom rozhodol spolu s rozhodnutím vo veci samej.

29. Podľa 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

30. Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolností, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

31. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

32. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

33. Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

34. Podľa § 25 ods. 4 Zákona o rodine, ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

35. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

36. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

37. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

38. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

39. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

40. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

41. Zákonnou podmienkou pre zmenu rozsudku o úprave výkonu rodičovských práv a povinností je v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení zmena pomerov. Zmena rozhodnutia o osobnej starostlivosti je možná aj v prípade, ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom. Ide o výnimky zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí, ktorá smeruje k právnej istote.

42. Prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní súdu vo všetkých veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa musí byť záujem maloletého dieťaťa. Súd je pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností povinný prihliadať aj na schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom a dbať na rešpektovanie práva dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov, ako aj právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. V prípade, že to vyžaduje záujem dieťaťa, môže súd zakázať styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak záujem dieťaťa nie je možné zabezpečiť obmedzením styku.

43. V danom prípade bolo o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému rozhodnuté v júni 2015, kedy súd schválil dohodu rodičov o zverení ich syna do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov bez úpravy styku a bez určenia vyživovacej povinnosti. V tom čase rodičia dieťaťa nežili v spoločnej domácnosti. Z výpovedí rodičov vyplynulo, že táto striedavá starostlivosť fungovala do leta 2017, pričom do rovnakého času boli rodičia v partnerskom vzťahu, avšak bez reálneho spolužitia. Z uvedeného nesporne vyplýva, že do leta 2017 mal maloletý dobrý vzťah tak k otcovi, ako aj k matke. Od ukončenia partnerstva rodičov je maloletý vo výlučnej starostlivosti otca, a to napriek záujmu matky naďalej sa osobne podieľať na výchove a starostlivosti o svojho syna. Od leta 2017 sa teda striedavá starostlivosť nerealizuje a veľmi obmedzene, takmer vôbec sa neuskutočňuje ani styk matky so synom. Z dôkazov predložených matkou (obrazové záznamy) a jej výpovede vyplýva, že matka sa spočiatku so synom stretávala tajne, keď chodila ku bráničke domu, v ktorom syn s otcom býva. Z týchto záznamov je zrejmé, že maloletý s matkou komunikuje, neodmieta ju, nebráni sa ani prejavom náklonnosti z jej strany. Ukončenie vzťahu rodičov sa podľa vyjadrení oboch rodičov, ale aj podľa písomnej správy materskej školy odrazilo v správaní sa maloletého, ktorý bol smutný, plačlivý a citlivý. Matka v priebehu konania avizovala súdu ďalšie zmeny v správaní sa syna, ktorý ju postupne začal otvorene odmietať, čo sa prejavilo aj pri pohovore s maloletým na pojednávaní súdu 4.12.2017. Rovnako bolo už v danom čase preukázané z vyjadrení rodičov, že ich komunikácia nie je dobrá, ich vzťahy sú narušené, otec spochybňoval starostlivosť matky nielen o syna, ale aj o jej staršiu dcéru z rozvedeného manželstva (bez preukázania týchto tvrdení). Rodičom bolo opakovane poskytnuté odborné poradenstvo a za účelom zlepšenia ich vzájomnej komunikácie a obnovenia pozitívneho vzťahu syna k matke bola rodičom zo strany súdu nariadená účasť na poradenskopsychologickom poradenstve. Uvedený cieľ poradenstva sa nepodarilo naplniť, a to zo subjektívnych dôvodov na strane otca, ktorý sa vyjadril, že nie je ochotný spolupracovať s matkou dieťaťa na zlepšení ich vzájomnej komunikácie pre svoj negatívny postoj k nej a nechce syna v správaní k matke pozitívne ovplyvňovať, aby sa kontakt s ňou zlepšil. Tento postoj otec otvorene prejavoval aj pred synom, ktorý ho prevzal a prejavil sa uňho v otvorenom odmietaní matky, na čo otec reagoval oceňujúco. Takéto správanie sa otca psychologička vyhodnotila ako rizikové do budúcnosti. Konštatovala, že dieťa spor rodičov mimoriadne preťažuje a aby ho zvládlo, odmieta rodiča, s ktorým nežije a pridáva sa na stranu druhého rodiča. Dieťa tým stráca dôležitú časť svojej identity, čo má dopad na jeho aktuálne prežívanie a bude mať negatívny dopad aj na jeho ďalší vývin. Uvedené bolo konštatované v apríli 2018. Zo záverov znaleckého posudku vypracovaného v konaní PhDr. X. v

auguste 2018 po vyšetrení rodičov aj dieťaťa vyplynulo, že dieťa má vybudovaný pozitívny vzťah k obom rodičom, aktuálne je však citovo veľmi labilné, zneistené situáciou, ktorá nastala. Používa vyjadrenia, ktoré nie sú typické pre dieťa v jeho veku, neadekvátne odmieta hovoriť s matkou, vyhýba sa jej dotyku, čo svedčí o tom, že je tvrdo infikované názormi otca a tvrdo indoktrinované proti matke. Dieťa nerozumie tomu čo sa deje, na jednej strane má matku rád, na druhej strane verí otcovi a nie je schopný pochopiť, prečo by mu otec klamal. Spochybňuje to jeho vlastné prežívanie a vedie k výraznej úzkosti, ktorú nedokáže kompenzovať inak, než zlosťou a agresívnymi prejavmi. Dieťa keďže žije s otcom, nedokáže mu oponovať a preberá jeho koncept „boja“ proti matke. Správanie otca pôsobí na psychiku dieťaťa vyslovene deštruktívne a v prípade pokračovania tohto stavu hrozí dlhodobé emocionálne ochorenie dieťaťa, vážne poškodenie jeho schopnosti emocionálne sa viazať a dôverovať ľuďom, čo v dospelosti bude mať s veľkou pravdepodobnosťou vplyv na jeho schopnosť mať zdravé vzťahy. Znalkyňa hovorí o „démonizácii“ matky, ku ktorej dochádzalo postupne, zhruba posledný rok, od rozchodu rodičov dieťaťa. Ide o zjavné ovplyvnenie otcom. Otec síce verbalizuje, že synovi nezakazuje sa s matkou stretávať, avšak jeho správanie jednoznačne svedčí pre negatívne, nenávisťné nastavenie voči matke dieťaťa. Z psychologického hľadiska je vhodné jednoznačne zveriť dieťa do osobnej starostlivosti matke a styk dieťaťa s otcom zakázať do doby kedy sa dieťa emocionálne pozviecha, bude si isté matkinou láskou a bude schopné odolávať otcovmu nenávisťnému postojovi voči matke. Jednorazová traumatizácia dieťaťa pri odoberaní od otca je určite menšie zlo než dlhodobá traumatizácia zo strany otca. U otca nie je pravdepodobné, že by radikálne zmenil svoje správanie. Aby sa tak stalo, musel by absolvovať dlhodobú psychoterapiu, čo by bol čisto formálny postoj, ktorý by minimálne prispel k pozitívnemu výsledku.

44. Na základe vyššie uvedeného mal súd jednoznačne preukázanú zásadnú zmenu pomerov v porovnaní s pomermi v čase posledného rozhodnutia o úprave rodičovských práv a povinností (definitívne ukončenie partnerského vzťahu rodičov maloletého, následné silné ovplyvňovanie dieťaťa otcom vo vzťahu k matke s negatívnym dopadom na psychiku dieťaťa a odmietavý postoj dieťaťa k matke). Zároveň súd vyhodnotil túto situáciu a jej dôsledky ako zámerné nerešpektovania súdneho rozhodnutia o striedavej starostlivosti a tiež zámerné znemožňovanie styku matky s maloletým dieťaťom. Z uvedených dôvodov súd rozhodol o zmene rozhodnutia upravujúceho osobnú starostlivosť o dieťa tak, že maloletého zveril do výlučnej osobnej starostlivosti matky.

45. V nadväznosti na zverenie dieťaťa matke súd určil otcovi povinnosť prispievať matke na výživu maloletého výživným v rozsahu 100 Eur mesačne. Uvedenú sumu súd považoval za primeranú tak potrebám dieťaťa, ako aj možnostiam a schopnostiam otca, zohľadňujúc aj pomery na strane matky a jej ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Naopak otec inú vyživovaciu povinnosť nemá, spoločnú domácnosť vedie s priateľkou, ktorá je zamestnaná, bez vyživovacích povinností. Súd poukazuje na to, že výživné v rovnakej výške požadoval otec od matky pre prípad, že by bol syn zverený do jeho osobnej starostlivosti, pričom jeho príjem je vyšší oproti príjmu matky.

46. V záujme maloletého Š. rozhodol súd súčasne so zverením dieťaťa do starostlivosti matky aj o zákaze styku maloletého s otcom. Vychádzal pritom z odborných vyjadrení ustanovenej znalkyne, podľa ktorých absencia styku dieťaťa s otcom počas prvých mesiacov po odovzdaní dieťaťa do starostlivosti matky podstatne zjednoduší adaptačný proces dieťaťa a urobí ho menej traumatizujúcim. Uvedený zákaz súd uložil ako dočasný, kde jeho trvanie bude záležať tak od okolností na strane dieťaťa a matky, ako aj okolností na strane otca. Z uvedeného dôvodu nebolo možné určiť dobu trvania zákazu styku.

47. Vo vzťahu k otcom navrhovanému postupu, a síce účasti rodičov a dieťaťa na odbornom poradenstve, ktorý odôvodňoval záujmom dieťaťa, jeho ochranou pred traumatizáciou v prípade radikálneho vyňatia dieťaťa z jeho starostlivosti a odovzdania ho matke, súd poukazuje na doterajší postoj otca v konaní, ako aj na to, že súčasný stav, v akom sa dieťa nachádza je zapríčinený práve týmto jeho postojom a správaním. Otcovi bolo minimálne dvakrát ponúknutá účasť na odbornom psychologickom poradenstve (raz orgánom sociálnoprávnej ochrany detí ešte pred podaním návrhu a druhýkrát súdom formou neodkladného opatrenia nariadeného v tomto konaní). V oboch prípadoch psychológ konštatoval neochotu otca spolupracovať s matkou dieťaťa na zlepšení ich vzájomnej komunikácie pre jeho negatívny postoj k nej a tiež neochotu otca pozitívne syna ovplyvňovať vo vzťahu k matke. Postoj otca k matke preukazujú aj výpisy komunikácie s ňou. Preto, ak otec argumentuje záujmom dieťaťa, súd má za to, že v skutočnosti ide o záujem otca na tom, aby syn naďalej ostal v jeho starostlivosti, a teda o naplnenie jeho záujmu, nie záujmu dieťaťa. Otec si zjavne neuvedomuje

závažnosť situácie na psychický stav dieťaťa, nerešpektuje práva dieťaťa a ani práva matky ako druhého plnohodnotného rodiča.

48. V súvislosti s výpoveďou znalkyne na pojednávaní, na ktorom došlo aj k vyhláseniu rozhodnutia vo veci samej a plynutie zákonnej lehoty znalkyne na riadne vyúčtovanie si odmeny s tým spojenej, súd vyslovil, že o nároku na znalečné a náhrade týchto trov rozhodne až následne samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje

Odvolanie nie je možné podať proti výrokom I. a VI.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.